

GEDEPUTEERDE SICKO HELDOORN

Je mag wel wat over hebben voor natuurbeleid

Jan Abrahamse

● Ruim een jaar is drs Sicko Heldoorn lid van Gedeputeerde Staten in Friesland voor de PvdA. In zijn portefeuille zitten o.a. recreatie en toerisme, het landelijk gebied, het kleine kernengebied en de Waddenzee. In Friesland gebeurt de laatste tijd veel op deze terreinen. Een reden voor Noorderbreedte om de 37 jarige in Friesland geboren en getogen gedeputeerde te interviewen.

Zoals iedere provinciale bestuurder heeft Sicko Heldoorn het druk. De lokatie waar wij hem het liefst gesproken hadden was zijn favoriete plaats Sandfirden, een prachtig gelegen dorpje in Zuid-west-Friesland, waar hij vroeger veel met de boot kwam. Het interview vindt - nadat het twee keer uitgesteld moest worden - plaats in het provinciehuis te Leeuwarden. Allereerst willen we de goed van de tongriem gesneden politikus konfronteren met twee controverse zaken, te weten de tegenstellingen landbouw - natuurontwikkeling en recreatie - landschap. Heldoorn begint enigszins te sputteren en wil eigenlijk liever praten over het goed samengaan van deze zaken in zijn provincie. De contro-verses worden volgens hem in de media opgeblazen.

Redeneerfout

Toch zijn we het er over eens dat er spanningen liggen, zeker tussen landbouw en natuurbescherming. In het kader van allerlei nieuwe ontwikkelingen op het gebied van natuurontwikkeling vinden

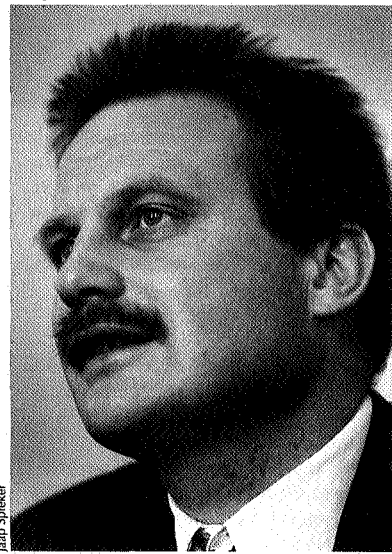
organisaties als It Fryske Gea de boeren en hun organisaties weinig koöperatief. En dat terwijl juist de Friezen op het platteland erg gesteld zijn op hun landschap en de daar aanwezige natuur. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat organisaties als It Fryske Gea en de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten veel meer leden hebben dan collega-organisaties in Groningen en Drente. Sicko Heldoorn beaamt dit en zegt: 'Een organisatie als It Fryske Gea funktioneert uitstekend in de Friese samenleving, waarmee ik overigens niet wil suggereren dat dat in Groningen en Drente niet het geval zou zijn. Vervolgens houdt hij een warm betoog dat het besef van hun landschap de Friezen eigen is. 'Zo is de betrokkenheid van de Friese boeren bij het weidevogelbeheer erg groot. In dat kader zijn we dan ook bezig om te kijken of het mogelijk is op basis van vrijwilligheid boeren in te zetten in waardevolle gebieden. Prima is als landbouwers zelf beginnen met milieuvriendelijk boeren waarbij rekening wordt gehouden met het landschap, zoals in Oostmeer en Achtharspelen. Het is een veel betere start als de landbouw daar zelf mee begint. Nergens spits zich de kontroverse zo duidelijk toe op het beslag op kultuurgrond als hier in Friesland. Het idee leeft hier dat iedere hektare die aan de landbouw onttrokken wordt een enorme aanslag is op de werkgelegenheid. Dat is natuurlijk niet zo. Het is bijna bizar om te veronderstellen dat het beslag dat de natuurbescherming op de kultuurgrond legt veel zou zijn. In de tijd gezien en tegen de achtergrond van de autonome ontwikkelingen in de landbouw is het peanuts. Dat komt omdat we zo'n sterke veehouderij hebben, die een reeks van goeie jaren gekend heeft. Kwesties

als de EHS (ekologische hoofdstructuur, J.A.) zijn in Groningen op een achternamiddag geregeld, terwijl hier zeer zware discussies zijn gevoerd. In Friesland is men bang voor het weglaoien van melk, dat ziet men hard vertaald in het weglaoien van werkgelegenheid. Daar zit een redeneerfout in. Men zegt 100 hektare landbouwgrond staat gelijk aan 13 arbeidsplaatsen. Maar dat gaat alleen op voor de melkveehouderij, maar niet voor schapenhouderij en vleesvee. Op zich is het terecht dat men bezorgd is en er voor waakt dat de hoeveelheid melk niet terugloopt.'

Plannen

Niet alleen de Ministeries van Sociale Zaken en Onderwijs zijn goed in het produceren van veel nota's, plannen, structuren en schetsen. Ook de ministeries van Landbouw, Natuur en Visserij en VROM laten zich niet onbetuigd. Over de plannen van de rijksoverheid zegt Heldoorn: 'Ik had het idee dat we in de discussie over hoe we met Friesland omgaan bij de uitvoering van het Natuur Beleidsplan redelijk op gang waren. Vervolgens kwam het Struktuuerschema Groene Ruimte en veel mensen dachten toen dat er weer een nieuw beleid kwam. Het betrof het gebied van de

Gedeputeerde Sicko Heldoorn

JAAP SPNEKER

Elmer Spaargaren

Oude Venen, waar wij gebiedsgericht bezig waren. Boeren vinden het uiterst merkwaardig dat een bedrijfstak waar mee het goed gaat, weggesaneerd wordt. Op zich is dat geen merkwaardige gedachte, maar als je er vanuit gaat dat we over een periode van 25 tot 50 jaar praten en op basis van vrijwilligheid is dit in het licht van de Europese en marktontwikkelingen een heel ander verhaal.'

Blauwe Zone

Uit het Natuurbeleidsplan is de ecologische hoofdstructuur (EHS) voortgekomen. Dat is een landelijk netwerk van bestaande en uit te breiden natuurgebieden met daartussen verbindingzones. Friesland heeft zich in dezen verplicht zich in te spannen om totaal 14.500 ha landbouwgrond aan de bestaande EHS toe te voegen, waarvan 9.000 ha relatienotagebied (gebieden waar overeenkomsten

met boeren worden gesloten) en 5.500 ha voor natuurontwikkeling. Heldoorn: *'Ik vind bijvoorbeeld de Friese Milieu Federatie in dit soort zaken soms erg star.'* Dat is toch ook een taak van de Friese Milieu Federatie?

'Ja maar als je zo letterlijk op getallen gaat zitten als bijvoorbeeld de 14.500 ha in de EHS dan is dat niet zo handig als je weet dat de boeren daar zich fel tegen verzetten. Als je wat hektares inlevert en je vindt een breed draagvlak zodat het je uiteindelijk meer natuurgebied oplevert, dan ben je veel beter bezig. Ik vind overigens dat je met elkaar wel wat over mag hebben voor natuurbeleid.'

Een gebied waar een deel van de EHS zal worden begrensd is de Blauwe Zone, een gebied tussen Leeuwarden, Bergum, Drachten en Akkrum. Het is grotendeels een open gebied, waarin landbouw de

De Oude Venen een deel van de Blauwe Zone

belangrijkste gebruiksfunctie is. Het gebied kent verder belangrijke recreatie- en natuurfuncties. In de Blauwe Zone ligt een aantal kleine kernen. Het is relatief dun bevolkt (6.000 inwoners) en bestaat uit vier landschappen:

- 1 De grote open ruimten van de westelijk gelegen kleigronden waar o.a. Leeuwarden aan grenst.
- 2 Het lage veengebied met aan de noordkant het Wielengebied en in het midden het moerasgebied van de Oude Venen.
- 3 Het hoger gelegen zandgebied met een kleinschalig landschap met ondermeer Drachten.
- 4 Het laaggelegen merengebied van De Leijen en het Bergumermeer.

Direkt rond de Blauwe Zone wonen 165.000 men-

sen met als belangrijkste kernen Leeuwarden en Drachten (ruim een kwart van de Friese bevolking). Onlangs is geld vrij gemaakt voor dit gebied. Het is een 'strategisch groenproject', een kreet uit de Nota Groene Gebieden. Heldoorn: *'Die kreet houdt geen nieuw beleid in maar is eigenlijk een financiële vertaling uit het Natuurbeleidsplan. Daarbij krijgt men de indruk dat het Rijk dingen oplegt.'*

Recreatie en toerisme

In Friesland weet Heldoorn veel positiefs te melden over het samengaan van recreatie en natuurbeleid. *'Neem bijvoorbeeld de Holle Poarte bij Makkum, daar zijn de gemeente, It Fryske Gea, NBLF en een projektontwikkelaar in een heel vroeg stadium rond de tafel gaan zitten, waarbij behalve recreatieve ontwikkelingen een natuurontwikkelingsprojekt en een ekologisch zone zijn ontstaan.'* Op de vraag of de plannen in het kwetsbare landschap van Gaasterland en de IJsselmeerkust (zie elders in deze Noorderbreedte) de steun van het college van Gedeputeerde Staten krijgen, antwoordt Heldoorn voorzichtig: *'Het strategisch groeibeleid voor de recreatie geeft ruimte om een ontwikkeling te realiseren in de Zuiderfennenspolder. Het is de gemeente die de definitieve afweging neemt.'*

Vindt u het een kwalitatief hoogwaardig plan? *'De definitieve vorm van het plan is mij nog niet bekend. Ontwikkeling van het plan zal in ieder geval samen met natuurontwikkeling aldaar plaatsvinden. De gemeente beraadt zich nu over dit plan en voert overleg met onder meer de landbouw. De bedoeling is natuurlijk om tot een hoogwaardig plan te komen. Naast zomerhuisjes wordt ook gedacht aan een buitendijkse jachthaven.'*

De vraag is of u dat een gunstige ontwikkeling vindt?

'Ik vraag mij wel af of er markt is voor een jachthaven, zo dicht bij Stavoren waar al een ontwikkeling plaatsvindt. Daar plaats ik persoonlijk grotere vraagtekens bij als bij een eventueel verblijfsrecreatieve ontwikkeling in relatie met natuurontwikkeling binnendijks. Maar, zoals gezegd, als de gemeente een plan doorvoert en zelfs een jachthaven, dan geeft het provinciaal beleid daarvoor planologisch in principe de ruimte.'

Gaswinning in de Waddenzee bij Griend

Waddenzee

Er is in het uur dat voor dit interview was uitgetrokken nog tijd om enkele andere heikale punten aan te stippen. Vele blijven liggen zoals de kleine kernen, de megaparken, de Planologische Kernbeslissing Waddenzee en het ontwerp streekplan. Over de gasboringen in de Waddenzee heeft Sicko Heldoorn een uitgesproken opvatting. Hij vindt het opvallend dat in korte tijd het taboe om over gaswinning in de Waddenzee te praten doorbroken is door de oliemaatschappijen. *'Een paar jaar geleden was dat toch ondenkbaar. De intensiteit waarmee de NAM politici naar Friesland haalt is enorm en daarbij vind ik dat de Waddervereniging dat heeft onderschat. Hun argument dat ze goed zitten in de maatschappelijke discussie en dat de meerderheid aan hun kant staat, is niet het geval. Er is nu een situatie*

waarbij het gesundenes Volksempfinden zegt: we zullen toch wel gek zijn als we niet gaan boren. Overigens heb ik nog geen steekhoudende argumenten gehoord om nu wel te boren. Nieuwe informatie op het gebied van de bodemdaling hebben we niet gezien, een beheersplan is er ook nog niet. Je moet ook niet proberen deze discussie over de techniek van het boren te winnen. Als je dat als argument hanteert dan bedenkt Frank Duijt (NAM voorlichter, J.A.) ter plekke 6 nieuwe klepafsluiters. De techniek is ver voortgeschreden dat is bekend. Als je op een platform bij wijze van spreken een zakdoek laat vallen, valt er al een vangnet open. De techniek is niet het grote probleem dat is wel de bodemdaling. Wat mij verder stoort is dat de overheid zegt dat er een relatie moet zijn tussen de maatschappelijke noodzaak en de eventuele risico's. Die maatschappelijke noodzaak is mij nog nooit duidelijk gemaakt.'

Martijn de Jonge

